

economie : “Uitkijken met China, want schok met Rusland kwam ook onverwacht”

Gazet van Antwerpen* - 06 Okt. 2022

Pagina 8

* Gazet van Antwerpen/Kempen, Gazet van Antwerpen/Mechelen - Waas, Gazet van Antwerpen/Stad en Rand

“De Vlaamse economie en de Antwerpse haven zijn veel te afhankelijk van China. Dit scenario lijkt sterk op de situatie met Rusland, voor het uitbreken van het conflict in Oekraïne”, zegt professor Jonathan Holslag (Vrije Universiteit Brussel). Leggen we ons lot te veel in Chinese handen? En schieten we onszelf daarmee in de voet?

Sinds het uitbreken van de oorlog in Oekraïne in februari is onze energiefactuur op zijn zachtst gezegd niet meer dezelfde. Onze afhankelijkheid van Rusland voor olie en gas breekt ons zuur op. Maar hoe zit dat eigenlijk met China? Eerst enkele cijfers.

Hoe afhankelijk zijn we vandaag van China?

Als het op de invoer van goederen aankomt, is China de vijfde belangrijkste handelspartner van Vlaanderen. In de eerste vijf maanden van dit jaar heeft Vlaanderen voor 12,3 miljard euro aan goederen uit China ingevoerd. Dat is amper één derde van de import uit Nederland. En het is maar de helft van de import uit Duitsland. Zo hard klauwt de Chinese tijger nu dus ook weer niet.

Maar China is natuurlijk wel een zeer belangrijke handelspartner. In een jaar tijd is de invoer van Vlaanderen vanuit China met 55% gegroeid, terwijl de totale Vlaamse invoer maar met 42% is toegenomen. En om ook eens een Antwerps cijfer te geven: 12% van de containers die de Antwerpse haven worden binnengevaren, komt uit China. Weinig is dat niet.

Waarom schuilt die afhankelijkheid?

“We nemen hier in Vlaanderen een te gemakzuchtige houding aan tegenover China, en daar gaan we een grote prijs voor betalen”, zegt Jonathan Holslag. “Voor Rusland waren we alleen afhankelijk van olie en gas. Voor China zijn we afhankelijk van nog veel meer producten. Als er plots iets met China gebeurt, zal dat een gigantische invloed hebben op de koopkracht van de gezinnen.”

En dát er iets met China zal gebeuren, is volgens Jonathan Holslag zo goed als zeker. “De kans is groot dat China in een nabije toekomst een militair conflict zal beginnen met Taiwan”, zegt de professor. “In dat geval zullen veel Chinese schepen die nu naar Europa komen, militair worden ingezet. De Chinese schepen die naar Europa varen, zijn namelijk zo gebouwd dat ze ook perfect als oorlogsschip kunnen dienen. Ze kunnen bijvoorbeeld tanks lossen in zee. Meer schepen in Taiwan betekent minder schepen en dus minder goederen naar Europa.”

Maar volgens Holslag zitten we ook in de puree als er geen conflict komt met Taiwan. “China wordt steeds rijker, waardoor de prijzen van Chinese producten stijgen en ook de Chinese munt meer waard wordt”, zegt hij. “Daardoor zal invoer vanuit China in de komende jaren veel duurder worden voor ons. Het goedkoop van vandaag is niet het goedkoop van morgen.”

Moeten we ons stilaan zorgen gaan maken?

De Antwerpse havenschepen Annick De Ridder (N-VA) maakt zich niet meteen zorgen. “We huisvesten in de Antwerpse haven bijvoorbeeld de grootste petrochemische cluster van Europa, en we werken met alle bedrijven samen om die activiteiten hier duurzaam te verankeren”, zegt de De Ridder. “De chemiesector investeert hier zelf miljarden euro in lokale productie, waardoor onze afhankelijkheid van andere landen sterk wordt verminderd. En als overheden stellen we natuurlijk beschermingsregels op en gaan we de bedreigingsniveaus voortdurend na.”

Maar transporteconoom Thierry Vanelslander (Universiteit Antwerpen) vindt wel dat professor Holslag een punt heeft. “We moeten inderdaad goed oppassen dat we niet te afhankelijk worden van China”, zegt hij. “Het gaat veel verder dan de havens alleen. Kijk maar naar de slimme camera's die overal ophangen: die zijn vaak van Chinese makelij. Er zijn stemmen die beweren dat China met die beelden wil spioneren. Hoe dan ook staan Chinese bedrijven altijd onder indirecte controle van de Chinese president. Daar moeten we ons bewust van zijn.”

Toch vindt Vanelslander ook dat er stevige nuances moeten worden gemaakt bij de uitleg van Holslag. “De Antwerpse haven drijft veel handel met China, maar in Rotterdam en Hamburg is het aandeel van China in de containertrafik nog groter”, zegt hij. “Bovendien heeft China Europa vandaag nog altijd hard nodig om handel te drijven, omdat de Chinese bevolking nog lang niet zo rijk is als de Europese. In de Chinese steden neemt de welvaart wel toe, maar op het Chinese platteland is er nog veel armoede. De economische groei in China is in het tweede kwartaal van dit jaar zelfs tot stilstand gekomen.”

Hoe worden we minder afhankelijk van China?

Volgens Thierry Vanelslander is die trend al bezig. “Steeds meer buitenlandse bedrijven trekken weg uit China”, zegt Vanelslander. “Dat komt omdat de president er macht wil hebben over ongeveer alles. Grote bedrijven worden er een kopje kleiner gemaakt, waardoor de economie er in een wurggreep zit. Daar komt nog bij dat er tijdens de coronacrisis om de haverklap draconische lockdowns werden opgelegd. Daardoor ruilen veel buitenlandse bedrijven hun productie in China steeds meer in voor productie in Vietnam, of in sommige gevallen Indonesië.”

Volgens Jonathan Holslag moet de Antwerpse haven die trend volgen. “De Antwerpse haven moet het aandeel van containers uit China afbouwen en in plaats daarvan inzetten op de ontwikkeling van hoogtechnologische maakindustrie”, zegt Jonathan Holslag. “Creëer in de buurt van de haven ruimte voor bedrijven die bijvoorbeeld componenten van elektrische voertuigen of elektronische chips

maken. Voor een stuk gebeurt dat al in het NextGen-district op de oude Opel-site in de Antwerpse haven. Maar dat is nog te weinig. Het zou op een veel grotere schaal moeten gebeuren.”

Vanelslander gaat daarmee akkoord, maar kijkt toch eerder naar andere locaties in Europa. “De productie van elektronische chips in Europa zou bijvoorbeeld in de Balkan kunnen gebeuren, want daar zijn de loonkosten veel lager dan in België”, zegt hij. “Het zal dus niet zozeer de Antwerpse haven zijn die de afhankelijkheid van China moet afbouwen, maar wel Europa. Maar het punt van Jonathan Holslag dat je moet uitkijken met China, klopt wel. De schok die er met Rusland gekomen is, had ook niemand verwacht.”

Christof Willocx

Copyright © 2022 Mediahuis. Alle rechten voorbehouden